

ارزیابی شاخص‌های تجویز دارو در جمعیت روستایی تحت پوشش پزشک خانواده استان گیلان

طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۴۰۱

حمید قهرمانی صغیر^۱، سید محمود رضوانی^۲، فرشید آسوده^۳ ...

- ۱- داروساز، ام‌پی‌اچ، دانشگاه علوم پزشکی گیلان
- ۲- متخصص بیهوشی، ام‌پی‌اچ، دانشگاه علوم پزشکی گیلان
- ۳- پزشک عمومی، ام‌پی‌اچ، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

hamidghahremani45@yahoo.com

چکیده

مقدمه و هدف: دارو یک کالای استراتژیک است و با توجه به اینکه ارتباط مستقیمی با سلامت افراد دارد توجه به نحوه تجویز و مصرف آن در هر زمینه‌ای بسیار حائز اهمیت است. تجویز منطقی دارو و گام برداشتن به سوی جامعه‌ای با استفاده مناسب، ایمن و کارآمد از دارو یکی از محورهای اصلی توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت است. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت تجویز دارو در برنامه پزشک خانواده روستایی در دانشگاه علوم پزشکی گیلان انجام شد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی، تعداد ۸۰۰۰۰۰۰ نسخه بیمه روستایی در ۱۹۶ مرکز بهداشتی درمانی روستایی و شهری-روستایی مجری طرح پزشک خانواده زیر نظر دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال‌های ۱۳۹۲-۱۴۰۱ به‌طور تصادفی انتخاب شد و برپایه شاخص‌های سازمان بهداشت جهانی، نسخه‌های دارویی بر اساس میانگین تعداد دارو در هر نسخه، درصد داروهای تجویز شده خارج از فهرست مصوب، درصد نسخه‌های حاوی آنتی‌بیوتیک، داروهای تزریقی و کورتون‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار آماری SPSS 16 و آزمون کای دو استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل آنها از برنامه نرم افزار دارویی معاونت بهداشتی بهره گرفته شد.

یافته‌ها: میانگین دارو در هر نسخه ۲٫۶۸ بود. درصد داروهای خارج از لیست ۱۰٫۷٪ (۳٫۸۹٪ بر اساس لیست تایید شده) ۴۳٫۸ درصد از نسخه‌ها حاوی حداقل یک آنتی‌بیوتیک و ۳۲٫۵ درصد داروهای تزریقی و ۱۸٫۱ درصد نسخه‌ها حداقل یک کورتیکواستروئید داشتند. بیشترین مراجعه کنندگان به مراکز را خانمها (۶۲٪) و سالمندان (۴۴٫۹٪) تشکیل می‌دادند. در این مطالعه، میانگین قیمت نسخه ۳۱۶۹۳۱ ریال بود.

نتیجه‌گیری: این مطالعه به ما نشان داد که هنوز پلی‌فارماسی (چند دارویی)، تجویز آنتی‌بیوتیک‌ها و داروهای تزریقی و داروهای خارج از فهرست تأیید شده، در نسخه‌های پزشک خانواده وجود دارد. آموزش مستمر پزشکان می‌تواند کیفیت تجویز را بهبود بخشد و نظارت در ارزیابی پزشکان خانواده در برنامه ارزیابی‌های فصلی و سالانه باید مورد توجه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: پزشکان خانواده، استان گیلان، شاخص تجویز دارو، تجویز منطقی، مصرف منطقی دارو، سازمان بهداشت جهانی (WHO)